

ZIRK VAN DEN BERG

Ik wens, ik wens

Copyright © 2019 Zirk van den Berg
(Originally published by Kwela Boeke,
an imprint of NB Publishers, Cape Town,
South Africa, 2019)

Vertaling: Michiel Angenent, 2020

*Deze is voor Ryk Hattingh.
Was je maar hier, wens ik.*

Een engel met vleugels van steen

Seb stond onder de boom te klungelen met de Rubik-kubus aan zijn sleutelring. Hij kon met geen mogelijkheid begrijpen hoe ze konden denken dat je al die blokjes uiteindelijk kon krijgen waar je ze hebben wilde, met aan elke kant precies één kleur. Hij klungelde alleen maar aan het speeltje om iets te doen te hebben terwijl hij wachtte, en hij hield ervan om naar de heldere kleuren te kijken. Zijn zwarte pak slobberde rond zijn magere, kromme lichaam. Ook zijn schoenen en das waren zwart, en vandaag droeg hij de bloes met de paarse glans. Hun kleding moest sober zijn, meende de baas, maar moest toch ook een tikkeltje hoop suggereren. Het weer hielp niet mee – de grijze motregen hield geen belofte in. De boom hield hem vrijwel droog en hij kon zijn bril ophouden, maar van tijd tot tijd gleed er een druppel uit zijn dunne haar en langs zijn boordje naar beneden. Hij had in de wagen kunnen blijven zitten en was dan droog gebleven, maar zijn collega Ernie had op weg hiernaartoe gerookt en het had als zelfmoord gevoeld om in die dampen te blijven zitten. Niet dat Seb bang voor de dood was – hij werkte er dagelijks mee – maar hij was nog niet van zins om uit dit leven te stappen, saai ofte not.

Ernie was nog jong en had meer weerstand tegen het verdriet van andere mensen. Na twintig jaar in dit beroep had Seb alle verdriet gezien die hij aankon. Het bijwonen van begrafenisseren vermeed hij zo veel mogelijk, maar Ernies vaste maat Dereck had een andere verplichting – waarschijnlijk een sollicitatiegesprek – en Ernie had nog onvoldoende ervaring om erop te kunnen vertrouwen dat hij alles alleen afkon. Seb had bij de kerk het voortouw genomen en liet de taken bij het graf over aan Ernie, terwijl hij op een afstandje een oogje in het zeil hield. De jonge man was nog geïnteresseerd in de mechanische aspecten van het werk, zoals de katrollen, die als je tegen de hefboom duwde, wrijving ontwikkelden tegen de zwaartekracht om zo de kist langzaam in de aarde te laten afzakken.

Stemmen verhieven zich in samenzijn, een zwaarmoedig lied, en Seb keek naar de mensen rond het graf. Zij bevonden zich ook onder het waakzame oog van een stenen engel die op het graf ernaast prijkte. Dit was het eind van de teraardebestelling. Ze zongen voor de lage wolken, misschien verbeeldden ze zich dat God in de grijze nevel luisterde, dat Hij regen-

druppels huilde, of misschien waren het tranen van blijdschap om de ziel van de ontslapene die in de hemel kwam. Godsdienst was voor Seb minstens zo verbijsterend als het Rubik-raadsel. Hij werkte met dode lichamen, vleesoverschot, zag groene en roze sappen sijpelen, niets wat erop leek een ziel te kunnen zijn.

De eerste mensen splitsten zich van de groep af, hielden elkaar vast aan de elleboog of om de schouders. Paraplu's klaptten open, zwart en blauw, en schelrood, een gele met een smiley erop. De rouwstoet liep langzaam terug naar het parkeerterrein. Volgens Sebs berekening zouden twee van hen hun auto-accu leeg aantreffen, omdat ze hun lichten vergeten waren. Straks kon iemand een redelijk bestaan opbouwen door auto's bij begraafplaatsen weer aan de praat te krijgen.

Toen hij omkeek was daar nog alleen de predikant in zijn theatrale toga – met in zijn handen zijn heilige boek, terwijl hij met gebogen hoofd achteruitliep – en een handjevol mensen naast het open graf. De weduwe klampte zich vast aan haar broer, die de begrafenis geregeld had, en verder was er een vrouw, zeker zijn echtgenote, en twee jonge mensen, de volgende generatie die voor de dood aantrad. Ze draaiden zich een voor een om, haakten hun armen links en rechts in elkaar en liepen met horten en stoten weg als rangerende treinen.

Seb duwde de sleutels in zijn broekzak en borg zijn bril op in de binnenzak van zijn jasje – de regen op de brillenglazen maakte hem onbruikbaar – en trad respectvol nader, terwijl hij zijn hoofd een beetje scheef hield en zijn handen elkaars gezelschap zochten. Hij schreed voorzichtig over de oneffen grond. Sinds hij in zijn jonge jaren een aantal ambitieuze pogingen in de hinkstapsprong had ondernomen, had hij last van zijn knieën. De broer van de overledene knikte toen hij Seb opmerkte, en liep voorbij.

Seb liep naar waar Ernie op zijn hurken zat, blond en roze en vet. De jongeman zat te klooiën met de hefboom op het chromen raamwerk dat om het graf lag. Zonder het gewicht van de dode als aandrijfkraft bewoog het raderwerk niet.

Aan de andere kant van het gat hadden de twee grafdelvers een sigaret opgestoken.

“We blijven ze planten,” zei de oudste, “maar hier groeit nooit iets.”

“En wat denk je dan van die daar?” kaatste zijn collega de bal terug, en wees naar de grafstenen. “Die komen hier overal tevoorschijn.”

De twee moesten erom grinniken. Toen liep de oudste weg om de graafmachine te gaan halen, terwijl de jongen de kunstgrasmatten rond het graf bij elkaar begon te leggen.

Seb haakte de groene nylonbanden aan een kant van het chromen raamwerk los en liep

om naar de andere kant.

“Ernie, kom me hier wat helpen.”

“Een ogenblikje, ik wil even zien hoe deze...”

Ernie deed er alles aan om werk waar hij vuil van werd, uit de weg te gaan.

De nylonbanden waren glad van de modder en glipten makkelijk onder de kist vandaan. Toen Seb ze eruit trok en opzij gooide, zwiepte een van de punten om en vloog er modder op zijn pak. Verdomme! Hij probeerde het af te vegen, maar dat gaf een bruine vlek. Hij zou het pak weer naar de stomerij moeten brengen. Zijn rekening daar was bijna net zo hoog als wat zijn tienerzoon aan deodorant uitgaf, of zijn Goth-dochter aan mascara. Hij rolde de banden op en begon het chromen raamwerk los te schroeven. Toen pas kwam Ernie een handje helpen, hij legde twee stukken ervan apart voor de grafdelvers om weg te brengen wanneer ze het gat hadden dichtgegooid.

De oudste man kwam over het pad aankachelen op een rode tractor met een graafarm achterop.

“Komaan,” zei Seb tegen Ernie.

“Ik wil hem even bekijken.” De jongeman vergaapte zich aan de machine. Vroeger was hij autoverkoper geweest en hij hield van dat dreunende spul.

Nou ja, ik kan eigenlijk niet natter worden dan ik al ben, dacht Seb. Ze bleven dus maar staan, terwijl de delver van de begraafplaats de tractor aan het voeteneind van het graf in positie bracht, de poten voor de stabiliteit liet zakken en de grond in het gat begon te gooien. De schokkende bewegingen van de graafmachine konden Sebs aandacht niet lang vasthouden; hij keek liever naar de operator die de ene hefboom na de andere verschoof en er blijkbaar van genoot al die kracht tot zijn beschikking te hebben.

Zodra de grond zo ongeveer afgevlakt was, zette de man de machine uit en sloot zich aan bij zijn collega om het graf met de schop af te werken.

Dat deel interesseerde Ernie niet. “Ik denk dat we wel af kunnen nokken.”

Eindelijk.

Het regende nou harder. Op een bepaald moment moest Seb met zijn nek ergens tegenaan zijn gekomen, een druppel of zoiets had hem gekieteld en nou zat er modder in zijn boordje die hem irriteerde. Voordat hij het bovenste knoopje losmaakte en zijn das losknoopte, veegde hij zijn handen af aan zijn zakdoek.

Hij was nat, voelde zich moe en miserabel toen hij uiteindelijk in de auto stapte – en hij

had amper de sleutel in het startslot of de voorruit begon te beslaan.

“Kijk eens hoe laat het al is,” zei Ernie. “Voor vijven krijgen we niet veel meer af op het werk. Denk je dat je me op de terugweg thuis kunt afzetten? Misschien kan ik op tv nog het eind van de wedstrijd zien.”

Het was nog geen vier uur. “Als je dat wilt,” zei Seb.

Hij wist niet welke wedstrijd Ernie bedoelde en wilde het niet vragen. Ernie zou zijn gebrek aan kennis niet te geloven, misschien zelfs onvergeeflijk vinden. Het mannetje was een sportfanaat die zich sterk identificeerde met groepen buitenlanders die dezelfde ploeg steunden. Ernie droomde ervan sportcommentator te worden, maar hij lispelde waardoor alles wat hij zei kinderachtig klonk.

Seb zette zijn jonge collega af en reed naar kantoor. Het kantoor van White Lily Funerals zat in de hoofdstraat tussen Supercheap Autos en Discount Wheels met hun verbleekt bonte driehoekige vlaggetjes kriskras over hun rijen auto's gespannen. Een deel van het gebouw was vroeger een viswinkel geweest, en White Lily had om die reden een groot raam aan de kant van het zijpaadje. Ze gebruikten dat deel als ontvangstruimte. Ernaast stond een oud pakhuis waarin achter hoge muren de eigenlijke werkzaamheden plaatsvonden.

Seb reed via de steeg naast het pakhuis naar de achterplaats. Eerst overwoog hij om de bemodderde lijkwagen achter te laten staan voor Ernie om maandag schoon te maken, maar dan zou de modder al hard geworden zijn en de taak moeilijker uit te voeren. Hij spoot de lijkwagen dus maar met de tuinslang schoon.

Doreen van receptie verscheen in de deuropening. Haar jurken deden Seb altijd denken aan de plastic bloemen op graven – helder en niet stuk te krijgen. Haar uitmonstering overbrugde de jaren; zelfgemaakt met patronen die ze in haar jeugd gekocht had, aangepast (maar nooit genoeg) aan haar breder wordende middel. Ze had teveel make-up op en verfde haar haar zo zwart als dat van Elvis. Zij was de eerste werknemer geweest in de tijd dat meneer Abrie de onderneming was begonnen en had hier meer tijd doorgebracht dan wie ook. De afgelopen paar jaar liet meneer Abrie enkel een paar keer per week zijn gezicht nog zien om zijn werknemers alert te houden. De afgelopen tijd zelfs minder.

“Waar is Ernie?” vroeg Doreen.

“Ik heb hem onderweg thuis afgezet.”

“Laat dat mannetje toch niet zo over je lopen,”

“Ach, het geeft niet, hij heeft andere dingen te doen.”

“Hebben we dat niet allemaal?” vroeg ze.

Seb wist niet wat te zeggen. Je had je werk en je voerde het uit, het had weinig zin om je iets anders te wensen. Hij hield zich zoveel mogelijk bij het voor de hand liggende. Hij dacht niet over het verleden na, dat deed hem pijn. Hij dacht niet over de toekomst na, dat maakte hem bang. Hij wenste wel af en toe dat er een of andere tussenkomst zou zijn die hem uit dit verdomde aardse lot losrukte. Dan wilde hij de grond van zijn bleke wortels afschudden en naar de hemel zweven, een distel op de wind ... Maar het had weinig zin zulke dromen te dromen.

Waarin een sprookje lokt

Het was vrijdag en eigenlijk zou Seb om vijf uur naar huis kunnen, maar in de aflegkamer bevond zich een lijk dat hij nog moest balsemen, de familie zou het maandagochtend komen bezoeken. Hij had het eigenlijk 's middags al willen afronden, maar toen moest hij samen met Ernie naar een begrafenis. Hij had geen zin om het weekend terug te komen en wilde de werkzaamheden nu zoveel mogelijk afhandelen.

Gelukkig was de balseming heel alledaags. De man had ongeveer Sebs leeftijd, midden veertig. Hij was aan een hartaanval overleden en het lichaam verkeerde in goede staat. Het gezicht zag er enigszins gepijnigd uit, maar Seb zou dat makkelijk genoeg kunnen uitstrijken, en de gelaatstrekken er neutraal uit laten zien, zodat ze geen aanstoot gaven. Daarna hoefde hij alleen de balsemvloeistof nog door 's mans aderen te pompen en dan zou die er min of meer uitzien zoals tijdens zijn middagslaapje afgelopen zondag.

Gewoonlijk probeerde Seb niet aan het verleden van de lichamen te denken waarmee hij werkte. Wat op zijn tafel belandde waren enkel maar de restanten van een leven, een homp mensvormig vlees dat zou verrotten. Hij moest de rouwbezoekers extra ontsteltenis besparen door de gestorvene er zo acceptabel mogelijk uit te laten zien. De mensen buiten hoefden niet op de hoogte te zijn van deze krakkemikkige beenderen en dit pruttelende binnenwerk, deze stinkende sappen lekkende zak. De aflegkamer –deels operatiekamer, deels slachterij– was zijn heiligdom. Hij vond het werken met lichamen makkelijk, makkelijker dan de omgang met verdrietige mensen bij een begrafenis. Hij zag zichzelf als lijkbezorger, niet zozeer als begrafenisondernemer. Iemand moest de confrontatie met de gruwel aangaan waar anderen voor terugdeinsden, en hij was geschikt voor die taak. Laat andere mensen maar hun illusies. Hij wist waar elk leven ophield en dat joeg hem allerm minst de schrik op het lijf. Het leven was hoe dan ook niet zoveel soeps.

Neem nou die arme drommel hier– schatrijk, maar morsdood. Seb had een ring met initiaal van een vinger van de man afgehaald, met een knots van een diamant erin. Aan Sebs eigen linkerhand zat alleen een dunne trouwring, op dat moment bedekt door een blauwe rubberen handschoen, zo dik als een feestballon. Hij stak de naald in de halsslagader zodat

hij de balsemvloeistof erin kon pompen, maakte vakkundig de keelader open, zodat het bloed weg kon vloeien. Hij voegde een middel tegen het stollen aan de balsemvloeistof toe. Toen zette hij de pomp als een hartslag aan en keek hoe de donkere bloedspatten op de tafel pulseerden en als lange tranen van het schuine vlekvrige staaloppervlak aflieden.

De telefoon ging, een interne oproep vanaf de receptie. Er was een vrouw die hem wilde spreken, zei Doreen. Ze had een kind bij zich.

Gewoonlijk moesten ze de lijken gaan halen, maar de ouders van gestorven kinderen konden onvoorspelbaar reageren. Hij vond het moeilijk kinderen te behandelen, maar niet zo moeilijk als de ouders in het gezicht te moeten kijken. "Dat deel van het werk haat ik het meest," morde hij in de hoorn.

"Je begrijpt het niet. Het is geen ... klant."

"Een levend kind?"

"Ja."

"Maar waarom wil ze me dan zien?"

"Ze zegt dat ze je zelf moet spreken. Persoonlijk."

Hij kwam er niet onderuit. "Ik kom zodra ik kan." Seb zette de balsemmachine uit. Het proces kon zonder toezicht doorgaan, maar hij gaf er de voorkeur aan erbij te zijn, mocht zich iets onvoorzienens voordoen. Straks verschoof de naald en verspreidde de vloeistof zich onder de huid.

Het was jaren geleden dat hij hier een bezoeker had gehad en hij vroeg zich af wat de reden ervoor kon zijn. Als het nou iemand voor een van zijn collega's zou zijn, dan ging het misschien over een misstap in het verleden, maar Seb had zich nog altijd keurig gedragen. Niemand zou komen zeggen: *Hallo, meneer, hier is een kind waar jij niet van wist*. Hij was zijn vrouw nog nooit ontrouw geweest en ze waren al negentien jaar getrouwd. Om de waarheid te zeggen, hij kon zich de laatste keer dat ze seks hadden gehad niet herinneren, punt. De hele dag met lijken werken was niet goed voor zijn libido.

Hij deed zijn voorschoot af, trok zijn groene overall en handschoenen uit, en waste zijn handen. Bij de deur trapte hij zijn witte rubberlaarzen uit en deed een scheutje vanille-extract op zijn handpalm. Hij wreef zijn handen tegen elkaar en veegde vervolgens over zijn gezicht en hals. Het was een kunstje dat hij van een film had opgedaan, waar een man de hele dag met pekelduur had gewerkt en die geur kwijt wilde. Sebs beroep kwam er min of meer op neer dat hij mensen pekeldde en hij had toen gedacht dat het voor hem ook kon werken.

Hij was allang aan de geuren van zijn beroep gewend geraakt, maar probeerde ze ter wille van andere mensen te verbloemen. Hij keek vluchtig in de spiegel en streek de schamele resten van zijn kuif naar achter. Hij pakte zijn jasje in het voorbijgaan en trok het onder het lopen aan. Tegen de tijd dat hij bij de receptie kwam, moest hij nog even aan zijn hemdsmouwen trekken om ervoor te zorgen dat ze er *pico bello* bij zaten, een klein beetje onder de mouwen van zijn jasje uitstaken.

De sleutel van de lijkwagen zat nog in zijn zak en hij hing hem op aan de haak naast de balie.

De vrouw hield haar handtas op haar schoot vast. Ze was zo'n jaar of veertig, aantrekkelijk, maar afgemat. Het kind naast haar was uitgemergeld, ongeveer acht of negen jaar oud. Op zijn gezicht zat een plastic pijpje vastgeplakt. Het ene eind ervan zat in een neusgat en het andere verdween onder de kraag van zijn bruine trui. Het kind zag er niet heel anders uit dan sommige van degenen die Seb op zijn tafel aantrof.

Vanuit zijn ooghoek zag Seb dat Doreen opstond en met een theekopje verdween naar het kantoor van de baas, achter de receptie. Het gaat om een privé kwestie, dacht ze vast.

Seb stelde zichzelf voor; de vrouw stond op en schudde hem de hand. Ze noemde haar naam, maar het kind nam zijn aandacht dermate in beslag dat hij die onmiddellijk vergat. "En dit is Gawie," zei ze.

Het kind had bruine ogen met gouden vlekjes. Hij staarde Seb aan, die zich er zo ongemakkelijk door voelde dat hij zich weer tot de vrouw wendde. "Het spijt me, maar ik kan u niet thuisbrengen ..."

"We hebben elkaar nog nooit ontmoet."

"O. Wat kan ik voor u doen?"

"Gawie wilde een begrafenisondernemer ontmoeten. Hij heeft veel belangstelling voor wat er met hem gaat gebeuren als hij doodgaat."

Seb voelde zich alsof hij in de flits van een camera betrappt werd, verbaasd en uitgekleed. Het was een van die momenten die voor hem onderstreepten waarom hij de voorkeur gaf aan het gezelschap van de doden— daar waren geen verrassingen en er was niemand om zijn tekortkomingen op te merken. Wat zeg je in zo'n situatie? Geen enkele van de ingesleten clichés van zijn beroep kon hem nu helpen.

"Ik ben een raar geval," zei de jongen over zijn schouder terwijl hij in de buurt van de balie ging staan. Hij klonk een beetje hees, maar zijn stem was krachtig. "Mijn darmen werken

niet meer zoals het hoort. De dokters noemen het degeneratieve leiomyopathie en ik ben een van de weinige mensen die het hebben. De volgende keer dat meneer me ziet ben ik dood.” Hij zei het alsof het om een verzameling feiten ging die hij op het internet was tegengekomen en hij leek veel meer geïnteresseerd in wat hij allemaal links en rechts in de receptie zag.

“Ik weet niet goed wat je weten wilt.” Seb keek weer naar de moeder in de hoop dat zij de situatie zou kunnen vergemakkelijken.

“We hebben geen geheimen, die hebben geen zin meer,” was al wat ze zei.

Seb ging in een van de fauteuils zitten. Ze zagen er comfortabeler uit dan ze waren. “Ik kan vertellen wat er gebeurt als een mens doodgaat, met je lichaam. Over iets anders kan ik geen uitspraak doen.”

“We verwachten geen godsdienstonderricht,” verzekerde de moeder hem.

“Wel, gewoonlijk gaat het als volgt: ik krijg een oproep vanuit het ziekenhuis of van een dokter wanneer het thuis is gebeurd. Dan ga ik de ... de persoon ophalen en breng hem op een draagbaar hierheen.”

“In een lijkwagen?” vroeg de zoon, nog steeds met zijn rug naar hen toegedraaid.

“Ja.”

“Ik heb nog nooit in eentje gereden. Is het fancy, zoals een limo?”

“Ik zou niet zeggen dat het een limo is, maar ja ...” Nu kwam het gedeelte waar hij lichtvoetig doorheen moest. “We hebben een speciale aflegkamer hier achter waar ik je zal wassen.”

“Kan meneer me die laten zien?”

“Eh, nee ... Er zijn daar naakte mensen.” Hopelijk stelde het excuus de jongen tevreden. “Ik zal je goed wassen en je droogmaken en je de kleren aantrekken waar je het meest van houdt. Dan leg ik je in een kist en kunnen mensen naar je komen kijken als ze dat willen. En dan doen we de deksel dicht en brengen je weg om begraven of gecremeerd te worden.” De uitgekleden versie, zonder iets griezeligs zoals het laten wegvloeien van het bloed van de betrokkene en het met een schroef in de vorm van een ijs hoorntje dichtstoppen van zijn achterend.

“Kan meneer me een doods-kist laten zien?”

Nu moest hij vlug denken. “Ik denk niet dat ik er een van jouw grootte heb, maar ja, je kunt komen kijken ... Mevrouw?”

De vrouw schudde haar hoofd. "Ik ken mijn grenzen. Gawie, ga jij maar met meneer mee."

"We zijn hiernaast. U kunt elk moment binnenkomen als u wilt," zei Seb tegen haar.

Hij nam de jongen mee door het privé-kapelletje met zijn houten panelen en zes korte kerkbanken de toonkamer in. De kisten stonden in rijen tegen de muren gerangschikt, op stalen staven. De twee waarin de witsatijnen voering al aangebracht was, stonden met open deksels op lage tafels.

"Is het makkelijk?" vroeg de jongen.

"We hebben nog geen klachten gehad."

De jongen glimlachte. "Meneer maakte een grapje. Dat noem je galgenhumor." Hij betastte de geribbelde zijde waarmee de kist naast hem was uitgevoerd. "Mag ik er in gaan liggen?"

Seb hield van de jongen. Het mannetje ging blijkbaar binnenkort dood en waarom zou hij nou nee tegen hem zeggen. "Ik zal je eens wat zeggen, trek je schoenen uit, dan help ik je."

"Ik denk niet dat iemand die ik ken ooit al in een doodskist geweest is."

Het was veel makkelijker om het magere kind in de kist te leggen dan het dode gewicht waar Seb aan gewend was.

Zodra de jongen makkelijk lag, vroeg Seb: "En, wat denk je?"

"Niet zo slecht." Gawie draaide zijn nek om naar de witte voering achter zijn hoofd te kijken. "Zal meneer mijn worst weghalen?"

Eventjes was Seb onthutst, maar de jongen legde het uit: "Dit pijpje in mijn neus".

"Dat is wat ik normaliter doe. Maar niet als jij het niet wilt hebben."

"Ik zal daardoor niet meer gevoerd hoeven worden, laat die worst maar waaien ..." De jongen streelde het satijn met zijn handen. "We noemen het een worst, zoals in het sprookje. Meneer kent het toch, dat van de man die drie wensen mag doen."

"Nee." Het was jaren geleden dat hij zijn kinderen een paar verhalen had voorgelezen. Het waren nu al tieners, bijna klaar met school.

"Maar meneer moet het kennen." Het kind zag er opgewonden uit, niet iets wat Seb normaal in een kist tegenkwam. "Het gaat over die man en zijn vrouw, hè, en een fee zegt tegen ze dat ze drie wensen mogen doen en dat die zullen uitkomen. De man is zo opgewonden dat hij meteen een pan vol worst wenst. Baf! Hij heeft een hele pan vol worst. Maar zijn vrouw ergert zich eraan dat hij een van hun wensen aan zo iets simpels verknoeid heeft,

ze wordt zo kwaad dat ze zegt ze wenst liever dat de worst aan de neus van haar man gaat vastzitten. Het volgende ogenblik heeft de man een worst die aan zijn neus vastzit en nou hebben ze nog maar één wens over ...” De jongen keek Seb doordringend aan. “Meneer ziet wat het probleem is?”

“Ja-nee, ik veronderstel dat als je precies drie wensen hebt die gaan uitkomen, je ze niet moet verspillen aan domme dingen.”

Er trok een siddering door het lijf van de jongen en hij kneep zijn ogen stijf dicht. Zijn spieren trokken stokstijf samen en zijn halsaders zwollen. Ging hij hier in de kist dood? vroeg Seb zich geschrokken af. Maar toen ontspande het kind beetje voor beetje en werd zijn adem rustiger. Toen hij weer sprak, deed hij alsof er niks noemenswaardigs gebeurd was.

“Wat zal meneer doen als het meneer overkomt, wanneer meneer drie wensen mag doen en meneer weet dat ze uit zullen komen?”

“Dat is een lastige vraag. Op dit ogenblik zou ik wensen dat jij weer gezond wordt.”

“Maar zeg nou dat ik al dood ben. Meneer mag geen dingen veranderen als ze al voorbij zijn gegaan. En meneer mag niet die wens kiezen waarmee u wenst dat al uw wensen uitkomen.”

“Wie bepaalt deze regels?”

“Zo werkt het nou eenmaal.”

“Nou goed dan.” Seb probeerde er zijn gedachten over te laten gaan, maar dat was lastig met de donkere ogen van het kind die hem zo strak aanstaarden. “Ik kan nou nergens opkomen.”

“Meneer moet. Je moet altijd weten wat je wensen wilt.” De jongen keek heen en weer naar de wanden van de kist. “Kan meneer mij hier uit helpen?”

Seb bukte zich en stak zijn armen onder de knieën en schouders van de jongen. Gawie legde zijn armen om Sebs nek terwijl hij werd opgetild en liet pas los toen zijn voeten de grond raakten. Ze liepen terug naar waar de moeder van de jongen zat te wachten. “Dank u wel, Mamma, we kunnen nou gaan.”

“Heb je gezien wat je wilde zien? vroeg Seb.

“Ja, en zo erg is het niet ... Nou is er nog maar één ding waar ik bang voor ben.”

“Wat is dat?”

“Dat mamma alleen gaat zijn.” De jongen pakte de hand van zijn moeder beet en nam haar mee naar de deur.

“Dank u hiervoor,” zei de vrouw.

“Het was me een voorrecht.”

De deur met het witte kanten gordijn ging achter de jongen en zijn moeder dicht. Seb bleef doodstil staan totdat Doreen terugkwam met haar theekopje, dat rinkelde op het scho-teltje.

“Wat wilden ze?”

“Het jongetje gaat dood.”

“Normaal wachten ze tot na die tijd voor ze komen,” zei Doreen met een gesmoorde glimlach.

“Bij deze is niks normaal.”

Seb draaide zich om en zag de sleutel van de lijkwagen. Er leek iets niet mee in orde te zijn – of juist wel. De zes zijden van de Rubik-kubus hadden nu elk precies één kleur. Hij keek naar Doreen. “Heb jij...?”

Ze volgde zijn blik en schudde haar hoofd. “Dat moet zeker dat kind zijn geweest.”

Seb was uit het veld geslagen. Had die jongen dat werkelijk voor elkaar kunnen krijgen in de korte tijd dat hij met zijn moeder had gesproken?”

Toen Seb in de balsemkamer terugkwam, lag de man op de tafel naar hem te grinniken. Seb pakte een flesje Zip Lip en plakte dat smoelwerk dicht.